

Onderzoek Rekenkamer Deventer naar de toegankelijkheid van stemlokalen

Een rondgang langs alle stemlokalen van de gemeente Deventer tijdens de Europese Verkiezingen op 6 juni 2024

Interviews
Citaten
Infographics

Onderzoek Rekenkamer Deventer naar de toegankelijkheid van stemlokalen

Een rondgang langs alle stemlokalen
van de gemeente Deventer tijdens de
Europese Verkiezingen op 6 juni 2024

Onderzoek Rekenkamer Deventer naar de toegankelijkheid van stemlokalen

Onderzoeksbureau Opiniepijlers, juni 2024
In opdracht van de Rekenkamer Deventer
Samenstelling Frank Bolder
Onderzoek Monique Langendonk, Elsbeth Lelyveld,
Engelien Mulder, Richard Stegers, Fred Eggink
Graphics, ontwerp en opmaak Louman & Friso ontwerp bureau

Inhoud

1 Samenvatting	6
Vindbaarheid	6
Bereikbaarheid	6
Toegankelijkheid	6
Aanbevelingen	7
2 Beschrijving van de werkwijze	8
3 Bevindingen	10
Tot de voordeur	10
Van de voordeur tot het stemlokaal	17
Het stemlokaal	26

1

Samenvatting

Stemlokalen in Deventer zijn ondergebracht in uiteenlopende soorten panden. Met brede en smalle deuren, automatische deuren, roosters, drempels en diverse soorten vloeren. Om te beoordelen of een stembureau praktisch toegankelijk is, werd voor dit onderzoek gewerkt met een meetlat van acht criteria. Deze is afgeleid van de Criteria Integrale Toegankelijkheid Stembureaus van het Ministerie van Binnenlandse Zaken.

Eerder heeft de Rekenkamer Utrecht deze meetlat gebruikt. Stembureaus zijn praktisch toegankelijk als voldaan is aan de onderstaande acht criteria. Bij elke criterium is in een percentage aangegeven welke stembureaus praktisch niet toegankelijk zijn.

Wat betreft de werkwijze: deze criteria zijn vertaald in een vragenlijst. Om een voorbeeld te geven: bij punt 1 is de route vanaf het trottoir naar de entree deur op verschillende punten beoordeeld. Elk criterium is opgebouwd uit verschillende vragen.

1 De route vanaf het trottoir naar de entree deur van het stembureau is verhard, vrij van obstakels en vlak of de hoogteverschillen zijn adequaat overbrugd. Praktisch niet toegankelijk: 16%

2 De route vanaf de entree deur door het gebouw naar het stembureau is voldoende breed en vrij van obstakels. Praktisch niet toegankelijk: 21%

3 Alle drempels en hoogteverschillen van meer dan 2 cm zijn goed overbrugd, of het eventueel resterende niet-overbrugde hoogteverschil is niet meer dan 2 cm. Praktisch niet toegankelijk: 26%

4 Alle deuren en doorgangen zijn minimaal 85 cm breed. Praktisch niet toegankelijk: 7%

5 Handbediende deuren die niet permanent open staan, zijn te openen vanuit een rolstoel (niet te zwaar en voldoende opstelruimte) Praktisch niet toegankelijk: 39%

6 Er is voldoende verkeersruimte in het stembureau om de stemtafel, de stemhokjes en de stembus met een rolstoel of scootmobiel te bereiken. Praktisch niet toegankelijk: 4%

7 Er is een onderrijdbaar stemhokje met een laag werkblad aanwezig. Praktisch niet toegankelijk: 23%

8 Eventuele roosters hebben gaten die niet groter zijn dan 2x2 cm. Zijn ze groter of worden ze afgedekt met kokosmatten of rubbermatten, dan voldoet een stembureau niet aan dit criterium. 46%

Op basis van deze cijfers is 81 procent van de stembureaus in Deventer niet toegankelijk, dat zijn 46 van de 57 bureaus. Elf bureaus voldoen aan alle criteria.

Als we inzoomen op de resultaten dan blijken vooral deuren en matten van invloed op deze cijfers.

Beschrijving van de werkwijze

De Rekenkamer Deventer heeft opdracht gegeven voor dit onderzoek. Uitgangspunt zijn de toegankelijkheidscriteria die de overheid sinds 2020 hanteert en voor dit onderzoek zijn uitgewerkt in een checklist. Deze lijst is eerder door de rekenkamer Utrecht gebruikt. Deze is één-op-één overgenomen; het is een soort meetlat die met name de toegankelijkheid en bereikbaarheid van de stembureaus toetst.

Dat is gebeurd op donderdag 6 juni tijdens de Europese verkiezingen. Die dag zijn alle 57 stembureaus bezocht door medewerkers van de Stichting Fooruit, Stadslab Saxion, Rekenkamer Deventer en onafhankelijk onderzoeksbureau Opiniepijlers. Opiniepijlers heeft de data van dit onderzoek geanalyseerd en samengevat in dit rapport.

Bij de uitwerking van het onderzoek is gekozen voor de weg die stemmers afleggen naar de ruimte met de stembus. Welke hindernissen komen ze onderweg tegen? In totaal zijn er afhankelijk van eventuele tussenruimtes tientallen testmomenten. Bevindingen zijn gedaan op basis van waarnemingen met het oog en meten met een rolmaat.

3

Bevindingen

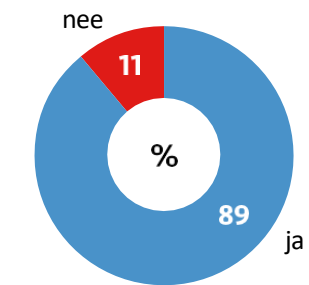
De checklist waarmee de waarnemers op pad zijn geweest is gebaseerd op de route die stemmers afleggen van buiten naar binnen, naar het stemhokje. Deze route hebben we in dit hoofdstuk verder uitgewerkt. Het gaat om drie onderdelen: Naar het stembureau tot aan de voordeur (hoofdstuk 3.1). Vanaf de voordeur het stembureau, inclusief eventuele ruimten die men passeert (hoofdstuk 3.2). En daarna de ruimte met de tafel voor de leden van het stembureau en het stemhokje (hoofdstuk 3.3).

3.1 Tot de voordeur

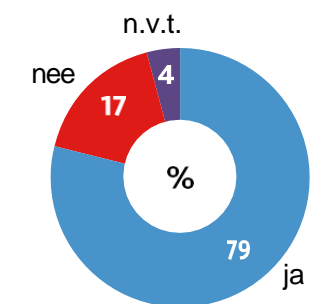
Deventer kent een grote variatie aan stembureaus. Er zijn locaties waar alles klopt, van gehandicaptenparkeerplaatsen tot een obstakelvrije toegang. Op andere locaties moeten voor de verkiezingen extra maatregelen worden getroffen, zoals bijvoorbeeld het overbruggen van hoogteverschillen, wat niet overal kan of soms ook niet goed gebeurt. Soms is er geen gehandicaptenparkeerplaats of helemaal geen parkeerplekken, of alleen betaald parkeren. Of is een stembureau niet toegankelijk vanwege een event (zoals in dit geval de stadskermis)

De vindbaarheid van de stembureaus is een ander punt van aandacht. Soms ontbreken verwijsbordjes aan de openbare weg en soms zijn er meerdere ingangen en is niet duidelijk waar stemmers naar binnen kunnen.

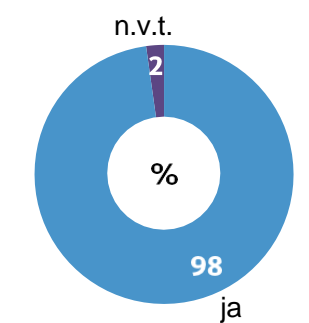
Er is een bord met stemlokaal/stembureau

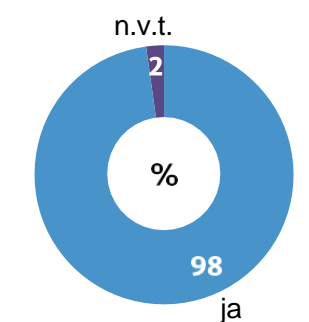
Het bord is duidelijk zichtbaar vanaf de openbare weg

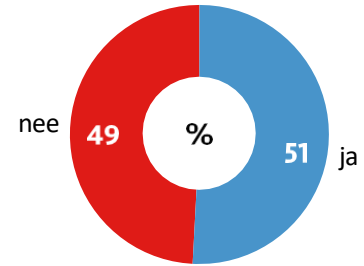
De teksthoogte is minimaal 2,5 cm

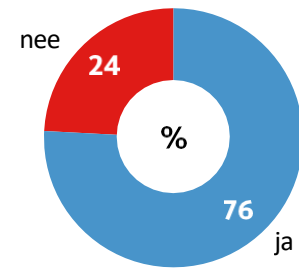
De tekst is qua kleurgebruik duidelijk leesbaar

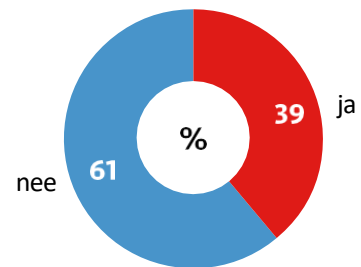
Er is een gehandicapten P binnen 100 meter

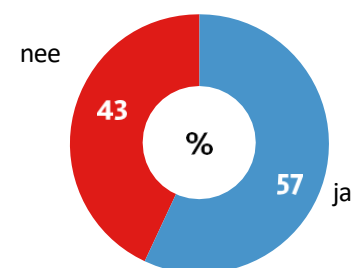
De gehandicapten P is minimaal 2 bij 4,5 meter. Naast en achter de auto is minstens 1,5 meter ruimte voor een rolstoel

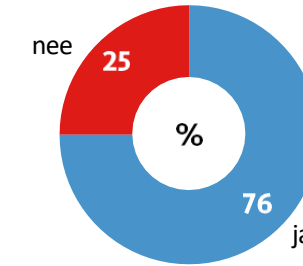
Staat er een auto op de gehandicapten P?

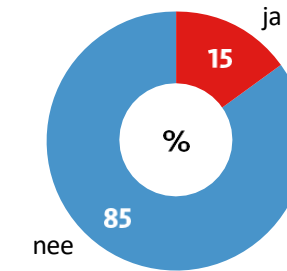
Ligt er een duidelijk zichtbare gehandicaptenkaart in?

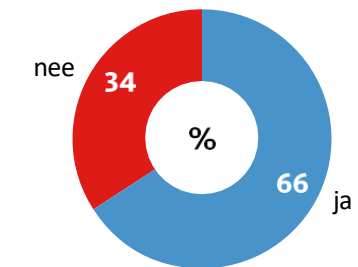
Zijn er 5 of meer vrije reguliere P-plekken

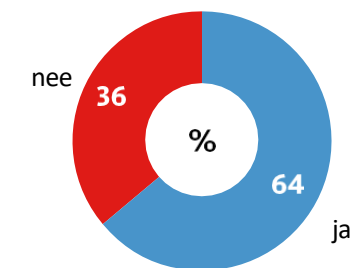
Is er een hoogteverschil van meer dan 2 cm tussen de P en de stoep/route naar het stembureau?

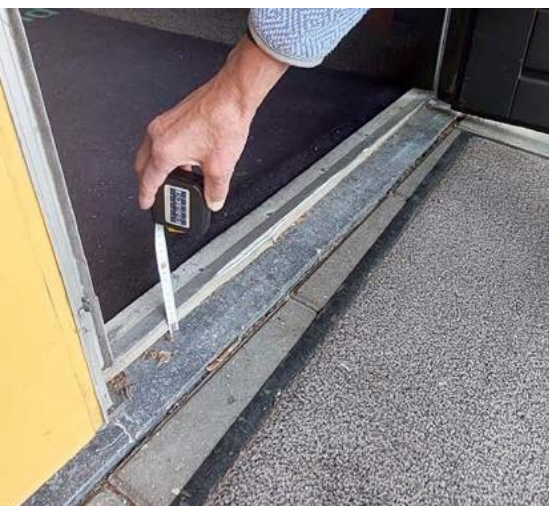

Is er binnen 50 meter een overbrugging van het hoogteverschil?

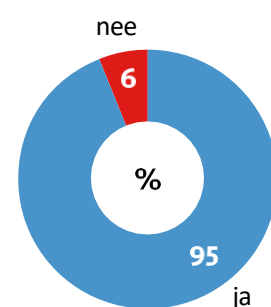

De overbrugging lijkt in orde

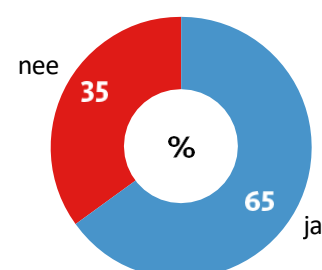

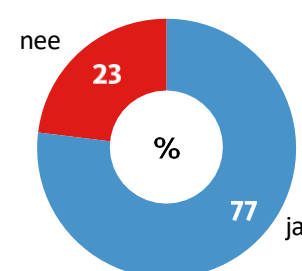
De route is vlak en verhard

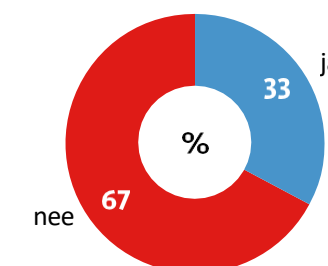
Er is een overbrugging bij de entree om binnen te komen

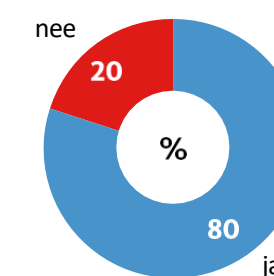
De overbrugging lijkt in orde

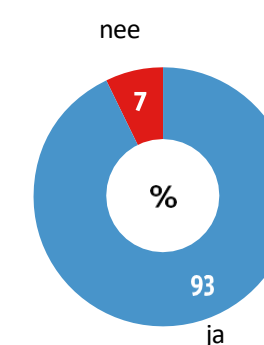
Bij een hoogteverschil vanaf 10 cm: er is een afrijdbeveiliging van 5 cm hoog

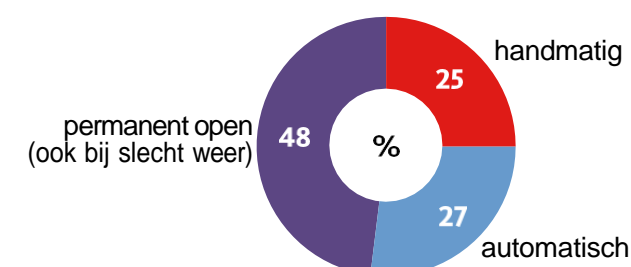
Bij een hoogteverschil vanaf 25 cm: er is een leuning op armhoogte, of de overbrugging is zeer breed

De volledige obstakelvrije toegangsroute is minimaal 1,2 meter breed

Welk deurtype is de deur naar de stemruimte?

Wat hebben waarnemers genoteerd?

- De gehandicaptenparkeerplaats staat aangegeven met een kentekennummer. Het is dus de vraag of anderen hier ook mogen parkeren
- Invalidenparkeerplaats is ongeveer 150 meter
- Het terras bestaat uit onder andere uit kleine tegels, die in hoogte verschillen waar je over kunt struikelen. De leden van het stembureau melden dat er geen rolstoelers in Okkenbroek wonen
- Er zijn twee parkeerplaatsen maar daar staan campers. Ik heb daar wel drie stemmers gezien met een scootmobiel; die waren waarschijnlijk niet afhankelijk van een auto?
- Bij de invalidenparkeerplaats stonden heel veel fietsen. Heel lastig voor iemand in een rolstoel
- Er is wel gevraagd vanuit stembureau om de drempel te overbruggen
- Als je recht voor het Kulturhus staat is het onduidelijk waar de ingang van het stembureau is. Die blijkt aan de achterkant te zitten
- Veel borden vanaf de Raalterweg naar Abdij Sion (vier in totaal). We hoorden dat mensen het nog steeds slecht konden vinden. Vanaf de parkeerplaats van de abdij Sion naar het stembureau is ver lopen, te ver voor mensen die slecht ter been zijn
- Geen duidelijk zichtbaar bord langs de weg. Enige bord staat voor de ingang van het stemlokaal
- Er zijn wel parkeerplaatsen aanwezig maar alleen voor vergunninghouders
- De bewegwijzering van de openbare weg is onvoldoende. Dit

geven de medewerkers van het stembureau ook aan. Vanaf de Van Oldenielstraat is het niet te vinden met behulp van borden

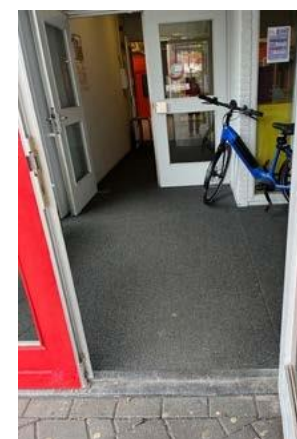
- Vanwege de kermis zijn geen invalidenparkeerplaatsen beschikbaar
- Het is kermis op het plein voor het stadhuis, dat beperkt de toegankelijkheid voor verkeer

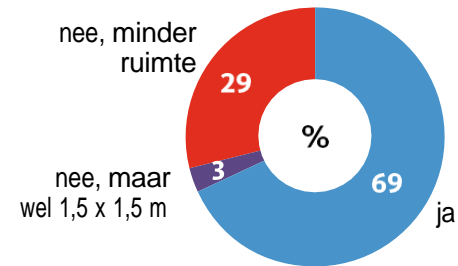
3.2 Van de voordeur tot het stemlokaal

Op onze route binnen het gebouw op weg naar het stemlokaal komen we (soms meerdere) drempels, deuren en tussenruimtes tegen. Drempels kunnen te hoog zijn en doorgangen te smal en/of moeilijk te openen. Als we de tekortkomingen samenvatten en de route visualiseren dan kan een stemmer het volgende tegenkomen: een drempel die 5 centimeter hoog is (2 cm is de norm), niet verder kan omdat obstakels de doorgang blokkeren, een deur niet kan openen, moet zoeken naar het stembureau en een deur niet kan openen omdat er niet voldoende opstelruimte aanwezig is.

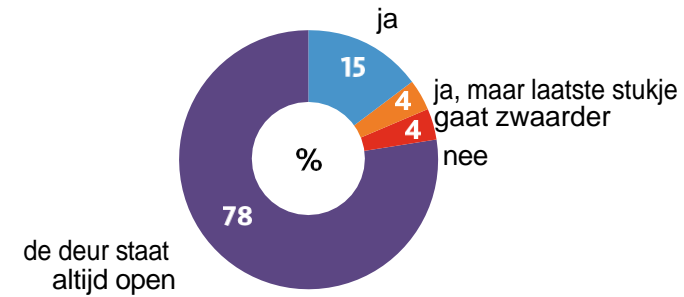
Soms worden situaties ter plekke opgelost door een flipover te plaatsen met een verwijzing naar het stemlokaal en springen leden van het stembureau bij als iemand met een rolstoel of moeizaam lopend binnenkomt. Soms wordt verwezen naar en hellingbaan, elders in het gebouw

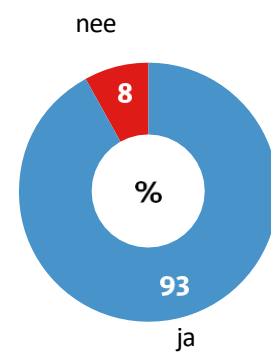
De opstelruimte aan beide zijden van de deur is $\geq 2 \times 2$ meter

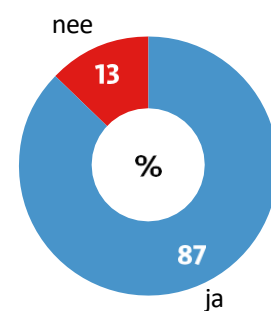
De buitendeur kan met twee gestrekte vingers worden geopend

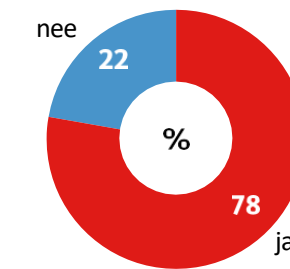
De openingshoek van de deur is minstens 90 graden (haaks)

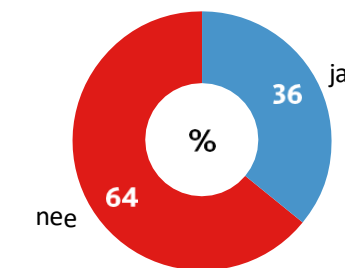
De draaideur heeft compartimenten van minimaal +/- 1 m²

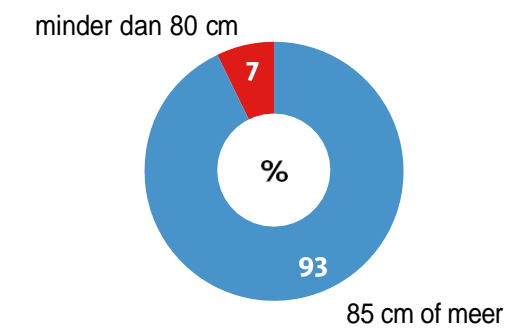
Zit er er een drempel in de deuropening t.o.v. straat/vloer?

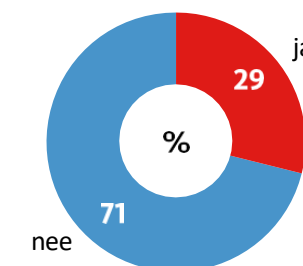
Is er een goed verankerde en anti-slip overbrugging aanwezig?

De vrije doorgangsruijnte van de deur is breder dan 85 cm

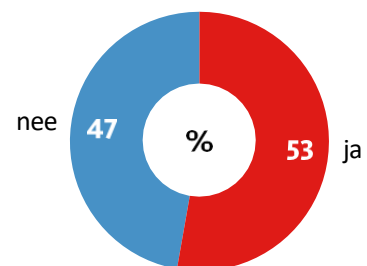

Is er een rooster bij de buitendeur?

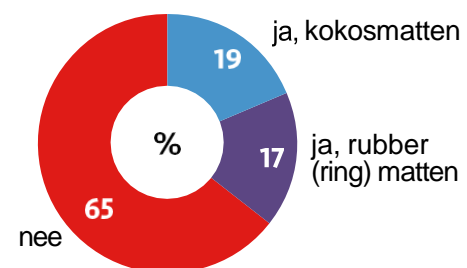

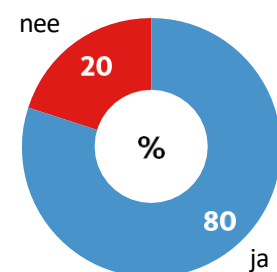
Roosters hebben gaten van meer dan 2x2 cm

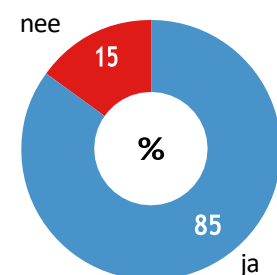
Liggen bij voordeur of op looproute kokosmatten of rubber (ring)matten?

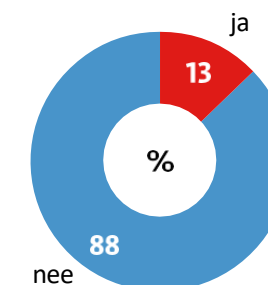
De route is duidelijk aangegeven

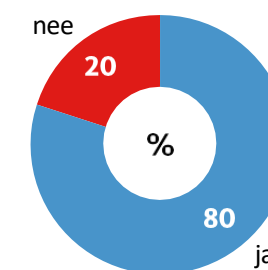
De route is vlak en vrij van obstakels

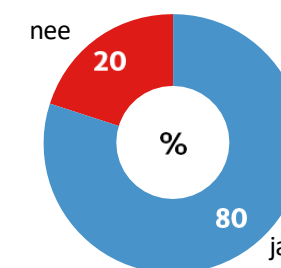
Is er ergens een hoogteverschil van meer dan 2 cm tussen de entree en de stemruimte?

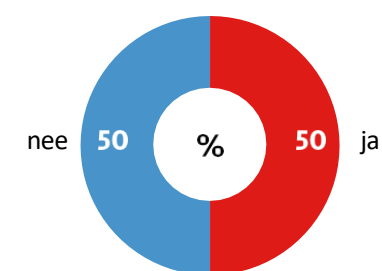
Is er een overbrugging aanwezig bij dat hoogteverschil?

De overbrugging lijkt in orde

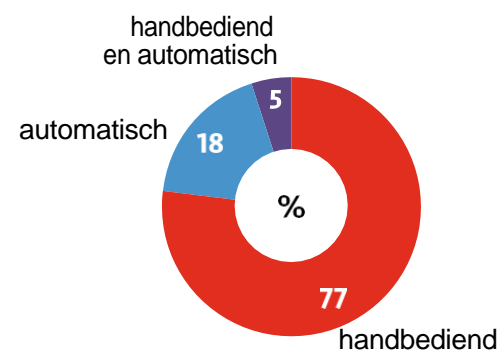

Zijn er 1 of meer tussendeuren tussen de hoofdingang en de stemruimte?

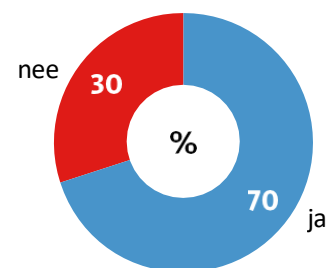

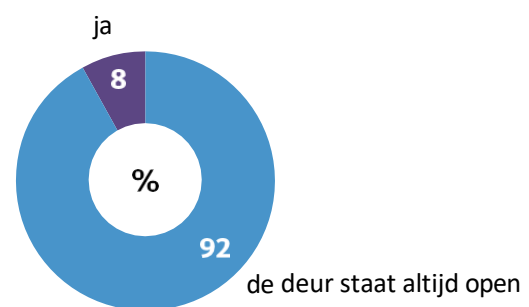
Zijn die deuren handbediend of automatisch?

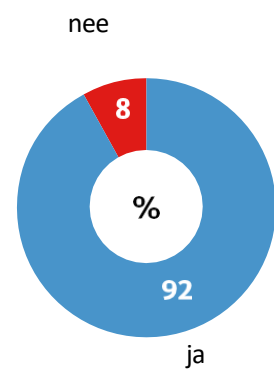
De opstelruimte aan beide zijden van de deur is $\geq 2 \times 2$ meter

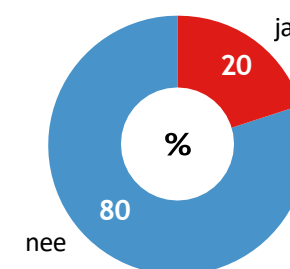
De deur kan met twee gestrekte vingers open getrokken of geduwd

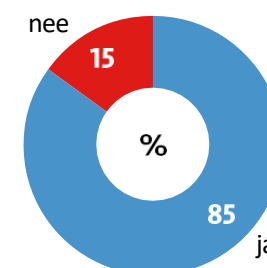
De openingshoek van draaiende deuren is minstens 90 graden (haakse hoek)

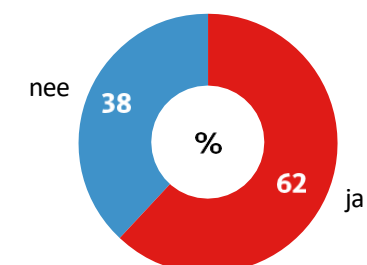
Is er een drempel hoger dan 2 cm in de tussenruimte?

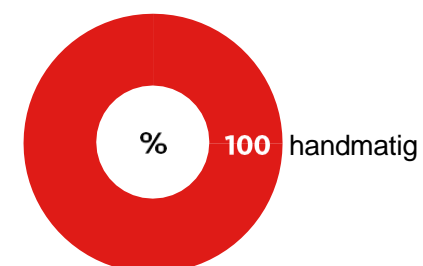
De vrije doorgangruimte is minimaal 85 cm

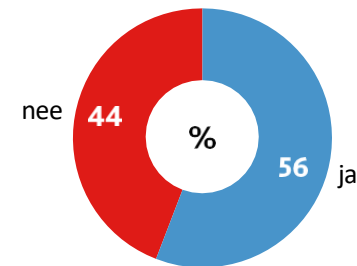
Is er een deur aanwezig van/naar de stemruimte?

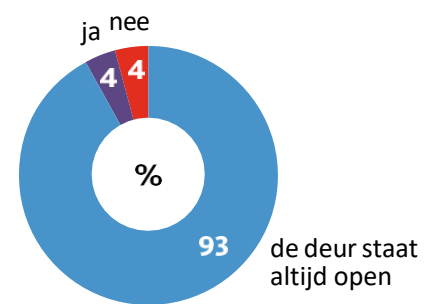
Welk deurtype is de deur naar de stemruimte?

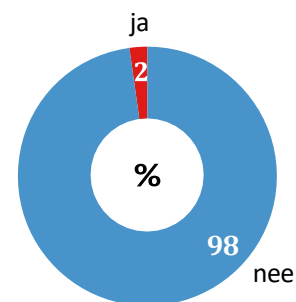
De opstelruimte aan beide zijden van de deur is 2 x 2 meter

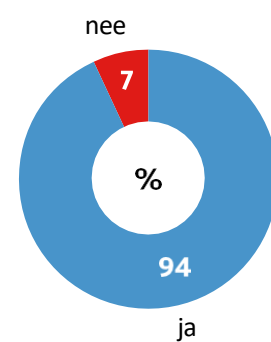
De deur kan met twee gestrekte vingers open getrokken of geduwd

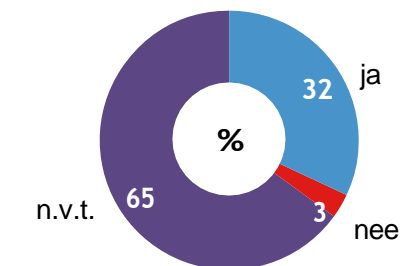
Is er een drempel hoger dan 2 cm naar de stemruimte?

De vrije doorgangruimte van de deur is minimaal 85 cm

Als er vloerbescherming in (de gang naar) het stembureau is aangebracht, is die deugdelijk en veilig? (zodat je er niet over kunt struikelen, bijvoorbeeld naden deugdelijk afgeplakt)

Wat hebben waarnemers genoteerd?

- Lastig voor mensen met een rolstoel of rollator om hier goed te passeren. Het is sluij door, kruip door. Stembureauleden hebben zelf route aangepast om betreedbaarheid te verbeteren
- Het tochtportaal (tussen de entreedeur en de tweede deur) stond links en rechts vol
- De hoofdingang is door de hoge drempel niet geschikt voor rolstoelers. Bij navraag bleek dat er aan de achterzijde een hellingbaan is. De voorzitter stembureau gaf aan dat daar bij de hoofdingang op gewezen moet worden
- In het gebouw heeft het stembureau zelf een flip-over neergezet met de tekst stembureau. Alleen bij de ingang nog een extra bordje met een pijl, tweede bord binnen dus noodzakelijk
- Er staan prullenbakken aan de zijkant van het gangpad, hierdoor kunnen rolstoelen mogelijk moeilijk langs
- De kapstok staat gemakkelijk passeren en keren in de weg
- Er kwam direct iemand naar buiten die de deur in de gaten houdt voor mensen die slecht ter been
- Binnen staat geen bord terwijl het stembureau niet zichtbaar om een hoekje zit in dezelfde ruimte

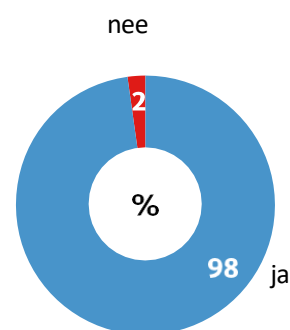

3.3 Het stemlokaal

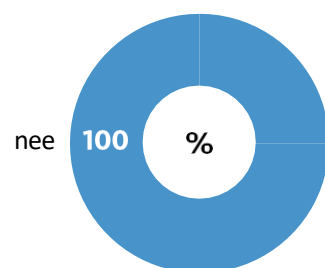
In het stemlokaal is voldoende ruimte voor rolstoelen of scootmobielen om de stempas af te geven bij de stemtafel, het biljet in te vullen en het formulier in de bus te deponeren. De entree is geen probleem, omdat er op één stembureau na geen drempels zijn en de deuren meestal open staan.

Het lage blad vraagt wel aandacht omdat deze niet altijd aanwezig zijn en ook niet altijd op de juiste hoogte. Soms worden ze handmatig aangepast als iemand in een rolstoel of scootmobiel komt stemmen. Het komt ook voor dat daar om moet worden gevraagd. De leesloop wordt vaak genoemd in de data omdat de leeshulp nog in de verpakking zit of de batterijen ontbreken/leeg zijn. Stoelen ontbreken regelmatig.

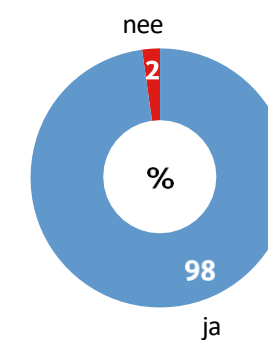
De vloer is verhard, obstakelvrij en de doorgangen zijn ruimer dan 1,2 meter

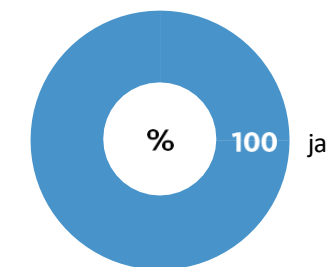
Is er een drempel hoger dan 2 cm?

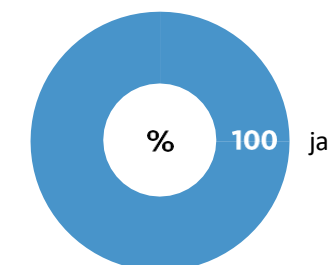
Er is een vrije draaicirkel van minimaal 1,5 meter bij de stemtafel

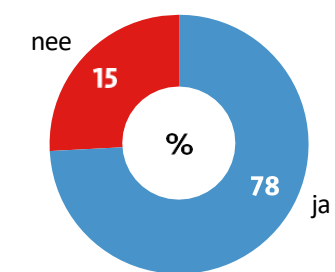
Er is een vrije draaicirkel van minimaal 1,5 meter bij het stemhokje

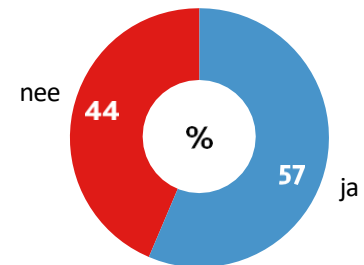
Er is een opstelruimte voor/naast de stembus van meer dan 1,5 meter

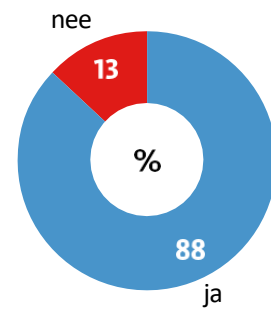
Er zijn stoelen aanwezig (voor als er een wachtrij is)

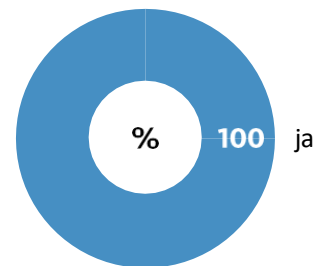
Heeft minstens één op de vijf stoelen armleuningen?

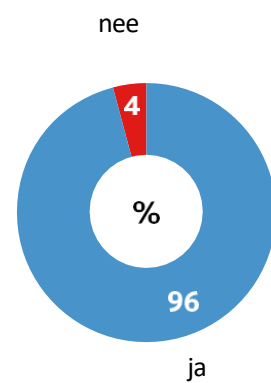
Is er een stemhokje met een laag blad aanwezig, met 75 cm ruimte eronder?

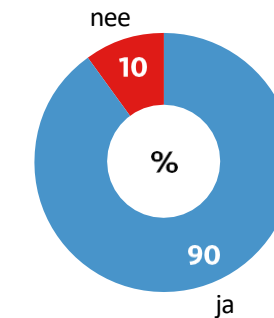
Het lage blad is niet hoger dan 85 cm?

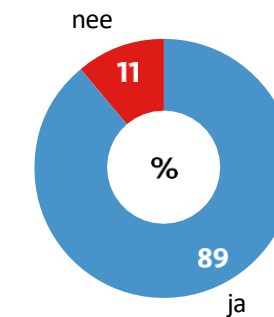
Het lage blad is onderrijdbaar

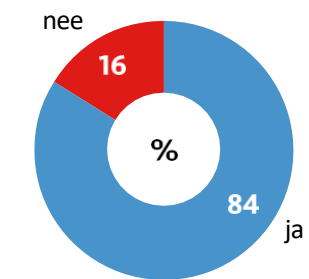
Het lage stemhokje is te gebruiken door een klein model scootmobiel

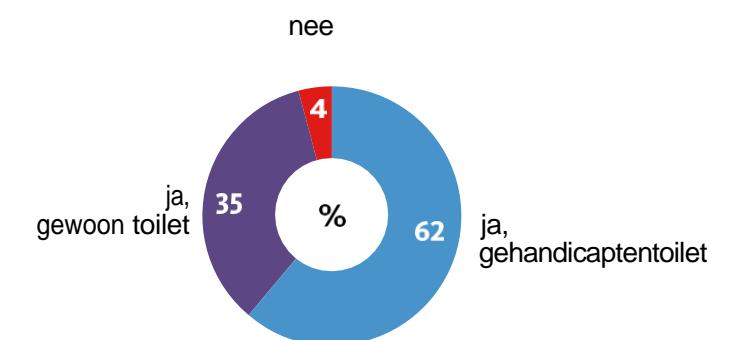
Is er een leesloep zichtbaar aanwezig?

Is de leesloep operationeel?

Is er een openbaar toilet aanwezig?

Wat hebben waarnemers genoteerd?

- Het blad in het stemhokje wordt verlaagd als iemand met een rolstoel of scootmobiel binnenkomt
- De batterij van de loep leeg
- Geen stoelen, wel krukjes
- Alleen lage bankjes, voor kinderen
- Batterij van de loep ontbreekt
- Op aanvraag wordt het hoog ingestelde blad verlaagd
- Geen opstapje voor kleine personen, er mist een lampje bij het stemhokje
- Blad is verkeerd gemonteerd, daarom geen laag blad
- Voorzitter stembureau: Ik merk dat mensen bij binnenkomst verward zijn. We zitten met de rug naar de mensen, voelt niet prettig
- Leesloep is nog niet uitgepakt
- Loep is na opmerking erover op tafel gelegd. Er waren geen batterijen voor de loep
- Zeer hoge drempel plus open rooster voor ingang. Voorzitter stembureau heeft hierover gebeld met gemeente. Het antwoord was dat gebruikers van een scootmobiel wel een stok hebben, dus kunnen ze het laatste stukje lopen. Er is een provisorische oprijplank gebracht
- Toen ik binnenkwam stond een tafel onhandig opgesteld. Deze werd op mijn aanwijzingen gelijk verplaatst. Laag schrijfbled voldeed niet aan de eisen
- Bij het naar buiten gaan viel me op dat niet duidelijk was naar welke kant de schuifdeur openging, een dame zocht de

uitgang en stond te wachten voor een vaste glazen wand, de glazen schuifdeur zat wat verderop

- Honden worden in huize Salland niet toegelaten en in 't Hof wel. De voorzitter in 't Hof gaf aan een hondenliefhebber te zijn en ze dus niet te weigeren; en het lid in Salland zei dat het niet mocht volgens de reglementen
- In gemeenschapshuis de Kuip hebben diverse mensen gestemd die zeiden dat ze maar naar de Kuip kwamen, omdat ze Salland niet konden vinden (is vlak bij elkaar). Toen we bij Salland kwamen vertelden medewerkers van het stembureau dat ze voorheen altijd bij de hoofdingang van het huis zaten, maar sinds enige jaren bij een beetje achteraf liggende zij-ingang. Hadden ze al aangekaart bij de gemeente maar was nog niets mee gedaan, hoorden we
- Er zijn veel stembureaus in een kleine omgeving. Dat kreeg ik te horen bij meerdere bureaus
- Bureauleden zijn ontevreden over locatie. Deze is in de sporthal, vorige keer was het in de kantine. Die is beter toegankelijk, zeker voor rolstoelen. Ook geen daglicht in de sporthal
- Verzoek van de voorzitter om de stemhokjes een volgende keer in overleg te plaatsen, ze staan nu onlogisch ten opzichte van de ingang
- Heel vreemd dat de deur om 19.00 uur dichtgaat, er is melding gedaan bij gemeente
- Adres is eigenlijk Johannes van Vlotenlaan in plaats van Pieter de Hooghstraat

3.4 Informatievoorziening aan de kiezers/raad

De gemeente Deventer communiceert over de verkiezingen via verschillende kanalen, namelijk via [deventer.nl](https://www.deventer.nl), klantencontactcentrum, balie, huis aan huis-krant en social media. In de toegankelijkheidscriteria van het Ministerie van BZK zijn twee voorschriften over de communicatie aan kiezers opgenomen:

- Op de website van de gemeente moet vermeld zijn welke stemlokalen voldoen aan de toegankelijkheidscriteria
- Op de stempas moet vermeld zijn op welke locatie gestemd kan worden en of dit stemlokaal toegankelijk is of niet.

De rekenkamer heeft de bovenstaande criteria nader onderzocht.

De gemeente Deventer heeft voorafgaand en gedurende de Europese verkiezingen een (online) pagina ingericht over de toegankelijkheid van stemlokalen. Op deze pagina worden inwoners o.a. geïnformeerd over waar je kan stemmen met een visuele beperking, stemmen en scootmobiel en hulp voor kiezers met een lichamelijke beperking. Daarnaast wordt er ook gecommuniceerd over welke stembureaus toegankelijk zijn voor mensen met een beperking.

De gemeente Deventer schrijft het volgende op haar website "Bijna alle stembureaus zijn toegankelijk voor mensen met een beperking. Zo kan iedereen gebruik maken van het kiesrecht". Deze tekst impliceert dat niet alle stemlokalen toegankelijk zijn. Om te bekijken welke stemlokaal toegankelijk zijn, wordt je doorverwezen naar de website www.waarismijnstemlokaal.nl.

Uit deze website blijkt dat alle stemlokalen toegankelijk zijn voor mensen met een beperking. De informatie op de website www.waarismijnstemlokaal.nl is tegenstrijdig met de informatie op de eigen website van de gemeente Deventer. Van de mogelijkheid om met audio-ondersteuning/stemmal te stemmen bij het stembureau De Scheg wordt wel melding gemaakt.

Op de verstuurde stempas wordt het dichtstbijzijnde stemlokaal vermeld door de gemeente Deventer. Daarnaast verstuurt de gemeente een kandidatenlijst aan inwoners. Op deze kandidatenlijst stond aangegeven dat het stembureau Biljartcentrum Van Dam niet toegankelijk was voor mensen met een beperking. Deze informatie stond niet vermeld op de website van de gemeente Deventer. Ook blijkt dat bij ten minste één stemlokaal (Huize Salland) het adres leidt tot verwarring door dat de ingang op een andere adres/nummer zit.

Informatievoorziening aan de gemeenteraad

De Kieswet schrijft voor dat alle stembureaus toegankelijk moeten zijn voor mensen met een lichamelijke beperking. Bij 100% toegankelijkheid is het "pas toe of leg uit" principe van toepassing. Dit betekent dat wanneer het college van B&W geen 100% toegankelijkheid kan garanderen, het de gemeenteraad dient te informeren over de reden daarvoor.

In mei 2024 heeft de rekenkamer uitgevraagd hoeveel stembureaus niet toegankelijk zijn. Hierbij is aangegeven dat 100% van de stemlokalen toegankelijk is. Uit de communicatie van de gemeente Deventer blijkt dat ten minste één stembureau (Biljartcentrum De Dam) niet toegankelijk is.

Het college van B&W heeft de gemeenteraad niet geïnformeerd over de reden waarom dit stemlokaal niet toegankelijk is. De rekenkamer concludeert dat het college van B&W niet heeft voldaan aan de wettelijke verplichting om de gemeenteraad te informeren

The screenshot shows a web browser displaying the page 'https://www.deventer.nl/verkiezingen/toegankelijkheid-stembureaus'. The page title is 'Deventer.nl | verkiezingen | toegankelijkheid stembureaus'. There is a navigation bar with 'Lees voor' and a search icon. The main content is titled 'Toegankelijkheid stembureaus' and contains several sections: 'Bijna alle stembureaus zijn toegankelijk voor mensen met een beperking. Zo kan iedereen gebruik maken van het kiesrecht.', 'Aanpassingen bij het stembureau' (with subtext: 'Voor mensen in een rolstoel is er minstens 1 stemhokje met een lager schrijfbld in het stembureau. Sommige stembureaus zijn extra toegankelijk voor mensen met een beperking. Op [WaarIsMijnStemlokaal.nl](https://www.waarismijnstemlokaal.nl) staat waar die stembureaus zijn.'), 'Stemmen en scootmobiel' (with subtext: 'Stembureaus moeten toegankelijk zijn voor mensen in een rolstoel. Ze hoeven niet toegankelijk te zijn voor mensen in een scootmobiel, omdat die meestal nog een paar stappen kunnen lopen. In de meeste stembureaus kunt u niet in uw scootmobiel blijven zitten tijdens het stemmen. Wel kunnen stembureauleden een stoel zetten in het stemhokje met het verlaagde schrijfbld. Zo kunt u zitten terwijl u stemt.'), 'Hulp voor kiezers met een lichamelijke beperking' (with subtext: 'Kunt u door een lichamelijke beperking niet zelfstandig stemmen? Dan kunt u, met toestemming van het stembureau, hulp krijgen in het stemhokje. Bijvoorbeeld als u slechtziend of blind bent, of uw armen niet kunt gebruiken. Of als u de ziekte van Parkinson heeft. U kunt zelf iemand meenemen om u te helpen. Of u vraagt een lid van het stembureau om hulp.'), and 'Stemmen met een visuele beperking' (with subtext: 'In stembureau De Scheg is een stemmal met audio-ondersteuning aanwezig. Ook ligt er een kandidatenlijst met grote letters en een kandidatenlijst in braille. In andere stembureaus ligt een leesloep, die de tekst op het stembiljet vergroot. Ook is er goede verlichting in het stemhokje.'). At the bottom, there is a link 'Wat vindt u van deze pagina?'.

